

จดหมายข่าว (E-Newsletter: Agri. Policy Research)

งานวิจัยเชิงนโยบายเกษตร

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2

ประจำเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม 2558

ความเบื้องต้น

โดย รศ.สมพร อิศวิลานนท์ และ ดร. ปิยะทัศน์ พาหอนุรักษ์

สถาบันคลังสมองของชาติ

“...การประชุมวิชาการ
agri benchmark Cash Crop
Conference 2015

เป็นเครือข่ายความร่วมมือโดย
ไม่แสวงหาผลกำไร และ
ปราศจากประเด็นทางการเมือง
ภายใต้การดำเนินงานของ
Thuenen Institute of Farm
Economics และ German
Agricultural Society
ประเทศเยอรมนี...”

จดหมายข่าว “งานวิจัยเชิงนโยบายเกษตร” ฉบับนี้ จะมีความแตกต่างจาก
จดหมายข่าวฉบับที่ผ่านมา โดยได้นำเสนอข้อสรุปจาก “การประชุมวิชาการ
agri benchmark Cash Crop Conference 2015” ณ เมือง Goiania ประเทศ
บราซิล ระหว่างวันที่ 12- 18 กรกฎาคม 2558 ที่ผ่านมา

การประชุมวิชาการดำเนินการโดย agri benchmark ซึ่งเป็นเครือข่ายความ
ร่วมมือโดยไม่แสวงหาผลกำไร และปราศจากประเด็นทางการเมือง ภายใต้การ
ดำเนินงานของ Thuenen Institute of Farm Economics และ German
Agricultural Society ประเทศเยอรมนี การประชุมวิชาการด้านพืชเศรษฐกิจดังกล่าว
จะผลัดเปลี่ยนร่วมจัดการประชุมกับหน่วยงานสมาชิกในแต่ละปี ในปีนี้ได้ร่วมกับ
CEPEA ประเทศบราซิลซึ่งเป็นกิจกรรมประจำปีของกลุ่มเครือข่ายประมาณ 40
ประเทศ กลุ่มอเมริกาเหนือและใต้ แอฟริกา เอเชีย ออสเตรเลีย ยุโรป โดยมีผู้เข้าร่วม
ประชุมประมาณ 45 ท่าน จาก 36 องค์กร โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพืชศาสตร์
เศรษฐศาสตร์เกษตร นโยบายเกษตร และการจัดการเกษตร เป็นต้น

ในการประชุมดังกล่าว สำนักประสานงานฯ ซึ่งเป็นเครือข่าย agri benchmark
และเป็นผู้รวบรวมข้อมูลฟาร์มตัวอย่าง (Typical Farm) ด้านการผลิตข้าวของไทย ได้
นำเสนอผลการวิเคราะห์ในที่ประชุม และเห็นว่าประเด็นข้อสรุปที่สำคัญจะช่วยให้
ผู้สนใจได้ใช้ประโยชน์จากการสร้างความเข้าใจในสถานการณ์ล่าสุดของพืชเศรษฐกิจที่
สำคัญของโลก พร้อมประเด็นปัญหาและข้อจำกัด

สำนักประสานงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจดหมายข่าวฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อ
ผู้สนใจไม่มากนักน้อย ✕

“ประเด็นข้อสรุปที่สำคัญจาก agri benchmark Cash Crop Conference 2015

✂ วัตถุประสงค์การประชุม

- 1) เพื่อให้องค์กรระดับนานาชาติและผู้จัดทำนโยบาย ทราบถึงข้อจำกัดในระบบการเกษตรได้ชัดเจนขึ้น และสามารถช่วยเหลือ (แทรกแซงด้วยนโยบาย) ได้อย่างเหมาะสม
- 2) เพื่อให้เกษตรกรและผู้บริโภคเกิดความเข้าใจ สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการแข่งขันในเวทีโลก และ
- 3) เพื่อให้ภาคเอกชนทางด้านธุรกิจเกษตรช่วยเหลือให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตได้ทันต่อสถานการณ์ที่เหมาะสม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านนวัตกรรมการผลิต

“...การรายงานข้อมูล
สถานการณ์ด้านการผลิต
การตลาด นโยบาย และ
เทคโนโลยีที่ใช้ในพืชเศรษฐกิจที่
สำคัญ จากประเทศสมาชิก ...”

✂ รูปแบบการประชุม

รูปแบบการประชุมจะเป็นการรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านการผลิต การตลาด นโยบาย และเทคโนโลยีที่ใช้ในพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ จากประเทศสมาชิก อันได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวโพด ข้าวสาลี อ้อย/น้ำตาล มันฝรั่ง Oil seed และ ข้าว พร้อมกับการสังเคราะห์ เปรียบเทียบผลระหว่างประเทศ การหารือเรื่องการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ รวมถึงการจัดอภิปรายพิเศษ Global Forum และแลกเปลี่ยนหารือระหว่างผู้เข้าร่วมประชุม ตลอดจนการศึกษาดูงานนอกสถานที่

✧ ประเด็นข้อสรุปที่สำคัญ

ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องเผชิญกับแรงกดดันด้านการเกษตร เนื่องจากราคาพืชเศรษฐกิจตกต่ำ ทั้งนี้ การลดลงของราคาที่ดิน 25% มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้ ข้อมูลจากรัฐโอไฮโอว่า สะท้อนให้เห็นถึง การลดลงของค่าเช่าที่ดิน โดยในปี 2012 สัญญาเช่าที่ดินประมาณ 860 USD/ha ในขณะที่ ในปี 2014 ลดลงเหลือเพียง 740 USD/ha

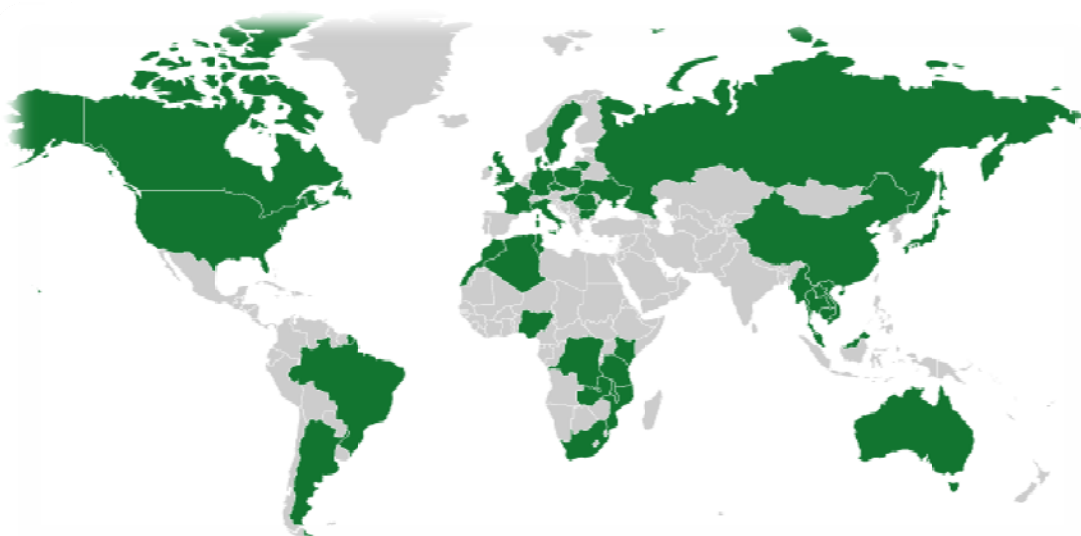
ฟาร์มตัวอย่างในประเทศรัฐเซีย และยูเครน ค่อนข้างจะมีผลประโยชน์การที่ดี ถึงแม้ประเทศรัฐเซียจะโดนมาตรการคว่ำบาตรจากประเทศตะวันตก ในทางตรงกันข้าม ภาคปศุสัตว์และภาคการผลิตอื่น อาจได้รับประโยชน์จากราคาสินค้าในประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น จากการเพิ่มความช่วยเหลือ และการนำเข้าสินค้าทดแทน

นอกจากนี้ การแข็งค่าของค่าเงิน Ruble ในระยะสั้นได้ช่วยชดเชยการเสียเปรียบจากการขึ้นราคาปัจจัยการผลิตและเครื่องจักรกลการเกษตรที่นำเข้า ทั้งนี้เกษตรกรในรัสเซียส่วนใหญ่ยังได้รับประโยชน์จากการอุดหนุนอัตราดอกเบี้ยของภาครัฐ

จากสถานการณ์ค่าเงินอ่อนตัวและเศรษฐกิจโลกที่ซบเซา ไม่ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อราคาพืชเศรษฐกิจในประเทศ EU บราซิล รัฐเซีย ยูเครน และออสเตรเลีย

เมื่อเปรียบเทียบฟาร์มตัวอย่างพืชน้ำมัน (oil seed) ค่อนข้างจะได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่าพืชอื่นโดยเปรียบเทียบ

จากกรณีศึกษาของประเทศออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และบราซิล เผยให้เห็นว่าการต้านทาน(การดื้อยา) สารกำจัดวัชพืช เป็นปัญหาระดับโลก และส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

✂ ข้อสรุปจากประเทศบราซิล

ประเทศบราซิล มีการปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดิน เพื่อการพัฒนาคุณภาพของดินอย่างเป็นระบบ และมีนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาลที่ชัดเจน อย่างต่อเนื่อง

ในประเทศบราซิล ประมาณ 5.8 million ha ปลูกข้าวโพด ซึ่งบราซิลเป็นผู้ส่งออกปศุสัตว์ระดับต้นๆ ของโลก ดังนั้น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในประเทศจึงมีความสำคัญ นอกจากการปลูกและใช้ข้าวโพดเพื่อผลิตอาหารสัตว์แล้ว ยังมีการใช้ข้าวโพดร่วมกับการใช้อ้อยในการผลิต Ethanol ด้วย

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการใช้อ้อยเพียงอย่างเดียว และการใช้ข้าวโพดร่วมกับอ้อยในการผลิต Ethanol พบว่าการผสมข้าวโพดให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าใช้อ้อยเพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังช่วยลดแรงกดดันจากต้นทุนการขนส่งในประเทศ

การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางตอนเหนือของประเทศบราซิล จะช่วยกระตุ้นระบบการผลิตพืชในภูมิภาคดังกล่าวของประเทศ

“...ประเทศบราซิล มีการปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดิน เพื่อการพัฒนาคุณภาพของดินอย่างเป็นระบบ และมีนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาลที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่อง...”

✂ ข้อสรุปจากการประชุมกลุ่มย่อย Rice Network

ประเทศไนจีเรียได้ให้ความสำคัญในประเด็น **self-sufficiency** โดยมุ่งเน้นที่จะเพิ่มพื้นที่และผลผลิตข้าวให้ได้ 9% โดยฟาร์มตัวอย่างในประเทศไนจีเรีย จะพิจารณาตามความแตกต่างของภูมิภาคและระบบการปลูกข้าวที่แตกต่างกัน 3 แบบ ได้แก่ พื้นที่ราบ พื้นที่สูง และพื้นที่ในเขตชลประทาน

การเปรียบเทียบด้านการผลิตข้าวระหว่างประเทศไทย เวียดนาม และไนจีเรียนั้น ไนจีเรีย มีข้อจำกัดค่อนข้างจะแตกต่างจาก ไทยและเวียดนาม อาทิเช่น ในไนจีเรีย ไม่มีปัญหาการขาดแคลนแรงงาน

ในปีนี้ประเทศเวียดนามประสบปัญหาด้านภัยแล้งเช่นเดียวกับประเทศไทย โดยผู้นำเสนอจากประเทศเวียดนามเชื่อว่าการพัฒนาระบบชลประทานจะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตข้าวของประเทศได้ในระยะยาว

“...ในภาคเวียดนาม ผู้นำเสนอเรื่องการพัฒนาระบบชลประทานจะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตข้าวของประเทศได้ในระยะยาว”

✧ ประโยชน์ที่ได้รับและก้าวต่อไป

จากการเข้าร่วมเป็นภาคีกับ agri benchmark นักวิจัยไทยจะได้ใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้สร้างความเข้าใจในสถานการณ์ล่าสุดของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของโลก พร้อมประเด็นปัญหาและข้อจำกัด เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการสร้างโจทย์วิจัยในประเทศไทยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ พร้อมกับประโยชน์จากความช่วยเหลือในเครือข่ายพืชเศรษฐกิจจากประเทศสมาชิก

จากการเป็นภาคีใน South-East Asian Rice Network จะช่วยสร้างความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ด้านเศรษฐกิจข้าวในมิติต่างๆ ทราบประเด็นปัญหาในระดับไร่นาของแต่ละประเทศ และรวมถึงการสร้างความร่วมมือในงานวิจัยของไทยกับประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

การประชุม Cash Crop Conference 2016 คาดว่าจะจัดขึ้นที่ กรุงเทพฯ ประเทศไทย ในช่วงเดือน มิถุนายน 2559

“...การเข้าร่วมเป็นภาคีกับ *agri benchmark* จะได้ประโยชน์จากการเรียนรู้สร้างความเข้าใจในสถานการณ์ล่าสุดของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของโลก...”

ผู้เข้าร่วมประชุม agri benchmark Cash Crop Conference 2015

ผู้ที่สนใจสามารถอ่านรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.agribenchmark.org/>

✧ จัดทำโดย

สำนักประสานงาน “งานวิจัยเชิงนโยบายเกษตรและเสริมสร้างเครือข่ายงานวิจัยเชิงนโยบาย” สถาบันคลังสมองของชาติ ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ดร.ปิยะทัศน์ พาพอนุรักษ์ โทร. 02 640 0461 ต่อ 114 Email piyatat@knit.or.th

<http://www.agripolicyresearch.com/>